

**INFORME DE LA PROVA DE TRADUCCIÓ PER A LA CONTRACTACIÓ
DELS SERVEIS D'INTERPRETACIÓ, TRADUCCIÓ, CORRECCIÓ I
TRANSCRIPCIÓ PER A L'INSTITUT CATALÀ DE LES EMPRESES CULTURALS**

Expedient núm.: N23/01

Doc. original signat per:
DAVID PARADELA LÓPEZ
03/10/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 03/10/2025

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0SPNJWCGRMCWQY076L1VALYU39B2BAIU

Data creació còpia:
03/10/2022 12:44:56

Pàgina 1 de 17

AADIMATIQU, SLU
40/50 punts

1) PROVA ANGLÈS-CATALÀ
20/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «Jewish Self-Government in the Iberian Kingdoms».

► **Adequació al missatge de l'autor**
10/10

La traducció no presenta inadequacions de sentit dignes d'esment. Puntualment hi trobem calcs menors que no alteren el missatge (alguns sí són rellevants pel que fa a l'estil, i per tant els comentarem en l'apartat següent). Únicament hem detectat un cas en què la traducció, sense ser errònia, podria ser millorable:

- *welfare organizations* s'ha traslladat com «organitzacions de benestar»; no és erroni, però el sentit quedaria més clar amb termes com *organitzacions benèfiques* o *organitzacions d'assistència social*.

► **Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda**
6/10

Pel que fa a la norma, hi trobem dues petites desviacions:

- «permet als presoners jueus sortir de la presó divendres a la tarda abans del començament del sàbat i tornar a la presó dilluns», on els dies de la setmana, que aquí tenen sentit distributiu, haurien d'anar precedits de l'article (*GIEC*, 16.3.1.3a).
- «En moltes comunitats, en què la reforma constitucional no va suposar una millora concreta del nivell de vida», on l'oració introduïda pel relatiu és clarament una subordinada de relatiu restrictiva i, per tant, no pot anar precedida per la coma (*GIEC*, 27.2.1 i *Manual*, VII, 2.2.1).

Quant a l'ortotipografia, hi ha unes quantes rellicades:

- «Alfons X de Castella, *el Savi*», on el sobrenom s'hauria d'escriure amb lletra rodona (*Manual*, IV, 2.2j i 3.2.3).
- «*legem Moysi* («la Torà de Moisès»)»: on el contingut del parèntesi indica el significat de l'expressió anterior i, per tant, hauria d'anar entre cometes simples (*Ortotipografia*, 5.31). La traducció, de fet, aplica bé la norma en un punt anterior del text: «la paraula hebrea *malshin* ('delator')».
- «algunes parts de la península»: aquí el substantiu *península* es un nom comú genèric que equival a la denominació *península Ibèrica* i, per tant, s'ha d'escriure amb majúscula (*Regles d'ús*, 18.7 i *Manual*, VIII, 3.3.9.7c).

La traducció es llegeix amb força naturalitat, per bé que en massa ocasions hi trobem entrebancs estilístics puntuals. Sovint la causa és un calc sintàctic de l'anglès:

- «incloïa la pràctica religiosa lliure gairebé completa», en comptes d'una expressió més clara, com *llibertat religiosa gairebé absoluta*.

- «es va abolir» calca el temps verbal de l'original; en català seria més adient el plusquamperfet (fa referència a un fet ocorregut més de mil anys abans).
- «eren sensibles a la necessitat d'un sentiment de seguretat i protecció entre les comunitats jueves del seu regne», on hauria estat fàcil evitar l'estil excessivament nominal de l'anglès.
- «es van crear associacions o *havurot* per part dels jueus més pobres o per filantrops», on la forma passiva pronominal resulta forçada; hauria estat preferible la veu activa: *els jueus més pobres i els filantrops van crear associacions o havurot*.

A banda dels calcs, hi ha abundants repeticions que hauria estat fàcil evitar:

- «legalment reconeguda, coneguda pel nom».
- «se salvarien segons la seva lleï, però que serien executades segons la nostra lleï (com els delators, que haurien estat absolts segons la seva lleï, però executats segons la lleï jueva)», on la primera repetició podia elidir-se.
- «El fur permet als jueus jutjar-se entre ells segons la seva lleï, permet el testimoniatge d'un cristià».

També hi trobem algunes formulacions poc genuïnes:

- «llocs administratius», en comptes de *càrrecs*.
- «a tots els països dels quals he sentit a parlar no hi ha jurisdicció penal», on l'oració negativa exigiria *a cap dels països*.
- «lluita seriosa», per calc de *serious struggle*.

Considerats individualment, no són errors greus, però la seva acumulació en un text d'aquesta extensió afecta per força la puntuació de la traducció, a la qual hauria calgut una última revisió d'estil.

► Adequació de termes específics

4/5

En general, la terminologia està ben emprada, però hi ha un parell de decisions que semblen discutibles:

- «*malsin*» en comptes de *malsín*: certament, es tracta d'un terme del castellà, però en català l'estrangerisme hauria de conservar l'accent (*DRAE*). És força habitual que en anglès desapareguin accents i altres diacrítics (tot i que no deixa de ser un error), però no en català.
- *Sabbath* s'ha traduït en una ocasió per «dissabtes», en comptes de *sàbat*; sembla una tria discutible, ja que el *sàbat* comença el divendres al capvespre (i, en el text, aquesta informació és rellevant), mentre que el dissabte no.

2) PROVA CATALÀ-ANGLÈS

20/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «El cinema amateur a Catalunya».

► Adequació al missatge de l'autor

8/10

La traducció ha sabut respectar el sentit general del text original. Com comentarem en l'apartat següent, la traducció no vacil·la en prendre's determinades llibertats per fer la versió anglesa una

mica més llegidora que la catalana. Per una banda, el text que en resulta sol ser més clar; per l'altra, en ocasions simplifica en excés. Un cas evident és l'última frase de l'últim paràgraf.

En alguns casos puntuals sí hem trobat desviacions lleus del sentit, que en cap cas afecten el missatge general:

- *meravellosos enginys* no és del tot equivalent «superb devices», on l'adjectiu *superb* fa èmfasi en la qualitat més que no pas en l'element de fantasia i estupefacció.
- «film buffs» no és exactament *aficionados al cinema*: la paraula *buff* introdueix un matís de persona entesa en una matèria que no necessàriament té la paraula *aficionat*.
- *els usuaris del projector disposaven ja d'un catàleg de més de cent títols* s'ha traslladat com «the projector's owners had a catalogue of over a hundred titles», però l'original no diu que els usuaris *posseïen efectivament* un catàleg d'un centenar de títols (com diu la traducció), sinó que podien triar entre més de cent títols a l'hora de comprar una pel·lícula.
- «home moviemaking» introdueix un canvi de perspectiva innecessari respecte al *cinema subestàndard* de l'últim paràgraf, sobretot perquè el terme *substandard filmmaking* (o *moviemaking*) ja s'ha definit al principi del text.

Com hem dit, són petites desviacions que no malmeten el missatge general del text.

Com a curiositat, apuntarem que no hem entès la necessitat de castellanitzar «Francesc Bordas» a «Francisco».

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda 7/10

La traducció està redactada de manera clara, natural i directa, i es pren les llibertats necessàries per sortejar alguns passatges en què la sintaxi de l'original és poc fluida. Notem una certa tendència a emprar una puntuació molt minsa. Per una banda, això fa la lectura més lleugera, però en alguns casos crea confusions (per exemple, es troba a faltar puntuació que articuli millor l'extensíssima oració del tercer paràgraf) i provoca fins i tot problemes de normativa. Alguns exemples:

- «other devices (cameras and projectors) emerged almost at the same time in smaller width gauges and which came to be known as substandard», on el relatiu *which* hauria d'anar precedit de coma, no de conjunció.
- «traders' advertising straightforwardly targeted the amateur segment which it addressed as photography enthusiasts», on el *which* introdueix una oració de relatiu no restrictiva i, per tant, hauria d'anar precedit per una coma (*Guide*, p. 402 i *Grammar*, 5.9).
- «8 mm film cost 33% of the price of its 16 mm counterpart and cameras and projectors just 15%»: hauria d'haver-hi coma davant de la conjunció copulativa, ja que s'introdueix una clàusula independent de l'anterior (*Guide*, pp. 394-395).

Quant a l'ortotipografia, només val la pena assenyalar que les inicials del nom «J.G. Capstaff» haurien d'anar separades amb espai (*Butcher's*, 6.1.2).

► Adequació de termes específics 5/5

La terminologia s'ha aplicat de manera correcta en tots els casos. Algunes solucions manifesten que s'ha portat a terme una bona tasca de documentació.

ABC TRANSLINK
35/50 punts

1) PROVA ANGLÈS-CATALÀ
20/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «Jewish Self-Government in the Iberian Kingdoms».

► Adequació al missatge de l'autor
9/10

La traducció s'ajusta en tot moment al sentit de l'original. Només en un cas la solució adoptada ens han semblat discutible:

- «s'imposava una situació singular», on s'ha traduït el verb *prevail* amb el sentit que té a la primera accepció de *Collins*, en comptes de la segona, que és el rellevant aquí, i que es podria traduir senzillament per *es donava una situació singular*.

Es tracta, òbviament, d'un detall menor que no distorsiona el sentit general del text.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda
6/10

Pel que fa a la norma, el text presenta defectes puntuals en l'àmbit gramatical i ortogràfic. Comencem amb els de tipus gramatical:

- «un cristià que demandés a un jueu ho havia de fer en un tribunal jueu», on la preposició davant de complement directe és errònia (*GIEC*, 19.3.2).
- «permetia als presos jueus sortir de la presó divendres a la tarda abans de l'inici del sàbat, i tornar a la presó dilluns», on els dies de la setmana, que aquí tenen sentit distributiu, haurien d'anar precedits de l'article (*GIEC*, 16.3.1.3a).

Quant a l'àmbit ortogràfic i ortotipogràfic:

- El text fa un ús erroni de les cometes a «*malshin* («delator»)» i «*legem Moysi* («la Torà de Moisès»)», on el contingut del parèntesi indica el significat de l'expressió anterior i, per tant, hauria d'anar entre cometes simples (*Ortotipografia*, 5.31).
- «L'islam» s'hauria d'escriure amb inicial minúscula (*Regles d'ús*, 13.7 i *Manual*, VIII, 3.3.6.4).
- «Yehudah» es la transcripció anglesa d'aquest nom propi; segons el usos de transcripció en català, hauria estat preferible *Yehudà* (*Proposta*, p. 52).
- Malgrat que no es pot considerar pròpiament un error, sembla discutible l'ús de la majúscula a «Corones de Castella i Aragó».

La redacció del text és, en general, força natural, però en certes ocasions la lectura s'entrebanca per culpa d'algunes expressions peculiars, degudes de vegades a un calc de l'anglès. Vegem-ne alguns exemples:

- «incloïa la pràctica religiosa lliure gairebé plena», en comptes d'una expressió més clara, com *llibertat religiosa gairebé plena*.

- «va cessar» calca el temps verbal de l'original; en català seria més adient el plusquamperfet (fa referència a un fet ocorregut més de mil anys abans).
- «eren sensibles a la necessitat d'una sensació de seguretat i protecció entre les comunitats jueves del seu regne», on hauria estat fàcil evitar l'estil excessivament nominal de l'anglès.
- «a tots els països dels quals he sentit a parlar no hi ha jurisdicció penal», on l'oració negativa exigiria *a cap dels països*.
- «es van establir associacions (*havurot*) per part dels jueus més pobres o de filantrops», on la forma passiva pronominal resulta forçada; hauria estat preferible la veu activa.

Per separat, no són defectes greus, però la seva acumulació entorpeix la lectura.

També sembla discutible l'ús del tractament de *tu* a «M'has sorprès quan m'has preguntat», context en què semblaria més adient el *vós* (*GIEC*, 8.2.2b), així com el del terme *aljamas*, amb cursiva de manlleu i plural castellanitzat, quan la forma *aljames* és perfectament correcta en català i, per tant, es pot escriure amb lletra rodona (*DIEC*).

Pel que fa a la presentació de la traducció, no s'entén perquè l'última línia de la primera pàgina presenta un espai en blanc.

► Adequació de termes específics

5/5

La terminologia específica del text està ben emprada i no presenta cap mena de problema.

2) PROVA CATALÀ-ANGLÈS

15/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «El cinema amateur a Catalunya».

► Adequació al missatge de l'autor

6/10

Podem dir que la traducció reflecteix adequadament el missatge general de l'original, però en ocasions incorre en desviacions de sentit que, preses en conjunt, desvirtuen el text, sobretot pel caràcter sorprenent d'algunes d'aquestes desviacions. En comentem les més rellevants:

- «mounted» és un calc formal de *mntà* que, en aquest context, no vol dir el mateix. En anglès hauria estat esperable un verb com *to edit*.
- «well-deserved devices» (literalment, 'aparells merescuts') és una traducció sorprenent de *meravollosos enginys*.
- *cap dels quals arribà a quallar de forma definitiva* s'ha traduït com «came to a definitive head», expressió que indica més aviat una situació (quasi sempre amb una connotació negativa) en què ha arribat el moment d'intervenir (*Cambridge*).
- *aficionados* no és exactament «moviegoers», que seria la persona que va habitualment al cinema, amb èmfasi en el fet d'anar-hi, no en la possible afició. El matís és menor, però era fàcil reflectir-lo en la traducció.
- *els usuaris del projector disposaven ja d'un catàleg de més de cent títols* s'ha traslladat com «projector users had a catalogue of more than a hundred titles», però l'original no diu que els usuaris *posseïen efectivament* un catàleg d'un centenar de títols (com diu la traducció), sinó que podien triar entre més de cent títols a l'hora de comprar una pel·lícula.

Tampoc no s'acaba d'entendre per quin motiu s'ha castellanitzat el nom del «Centre Recreatiu» del segon paràgraf.

► **Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda**
6/10

La traducció presenta alguns problemes de normativa, no excessivament greus, però sí evidents:

- Formació del genitiu amb formes plurals: «Lumière's» hauria de ser *Lumières'* (*Guide*, p. 419).
- Ús incorrecte de temps verbals: «that amateurs have had available», on la situació no demana un temps compost.
- «on Christmas 1922» hauria de ser *at Christmas 1922* (la preposició *on* indicaria concretament el dia de Nadal, no la festivitat que ocupa també els dies del volt del 25 de desembre, que és el que vol dir l'original).
- «Photo-Revue», on el títol de la publicació s'hauria d'escriure amb cursiva (*Butcher's*, 6.7).

D'altra banda, algunes tries són pròpies de l'anglès americà, mentre que les normes de la licitació estableixen explícitament que la varietat a la que es traduiran les proves és l'anglès britànic. Dos exemples d'aquesta confusió:

- El format de la data: «April 1, 1923», en comptes del format dia-mes-any (*Practical*, 324 i *Butcher's*, 6.5.1).
- L'ús de les cometes dobles, en comptes de les simples (*Butcher's*, 11.1.2).

La redacció transmet poca naturalitat, sembla encarcerada, i algunes construccions resulten certament poc afortunades. Així, hi trobem passatges que fan pesada la lectura (l'extensíssima oració del tercer paràgraf; «First-time device manufacturers», que, a banda d'estranya, enfosqueix el sentit) i ambigüitats («amateurs who had the possibility of having their images move within their reach», degut a la posició que ocupa l'expressió *within their reach*).

Quant a la presentació del text, notem que el paràgraf 9 no està justificat i té una sagnia diferent; el paràgraf 10 no té sagnia; i l'última línia de la primera pàgina presenta un espai en blanc al final. Hauria calgut una última revisió que deixés el text més presentable.

► **Adequació de termes específics**
3/5

Pel que fa a l'abundant terminologia de l'àmbit cinematogràfic, en general està ben emprada, però hi trobem dos errors que criden l'atenció:

- Com ja hem comentat en el primer apartat, «mounted» és un calc de *mntà* que aquí, però, no vol dir el mateix. En anglès hauria estat esperable un verb com *to edit*.
- «chained fades» és un calc formal de *fosos encadenats*. En anglès, aquest recurs sol denominar-se amb els termes *lap dissolve* o *cross-fade*.

També hi ha incoherència a l'hora d'escriure el terme *Super-8*, que de vegades apareix amb inicial minúscula i de vegades amb majúscula (la correcta seria la majúscula).

ALOS SOLUCIONES LINGÜÍSTICAS
0/50 punts

1) PROVA ANGLÈS-CATALÀ
0/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «Jewish Self-Government in the Iberian Kingdoms».

► Adequació al missatge de l'autor
0/10

La traducció incorre en errors de sentit d'una enorme gravetat. La informació queda distorsionada i malmet el missatge del text. En comentarem uns quants exemples representatius:

- «la pràctica religiosa gratuïta» és un disbarat com a traducció de *free religious practice*. Detectem que és la solució que proposa el traductor de Google.
- «el març de 1239, a l'inici la guerra contra els musulmans»: la traducció no trasllada la informació que conté l'adverbi *there* de l'original (que remet a València) i fa creure que Jaume I comença la guerra contra els musulmans l'any 1239, cosa que no és certa i que l'original no diu.
- «permet als jueus adjudicar-se entre ells» és semànticament absurd i en cap cas pot ser una traducció de *allows Jews to adjudicate among themselves*. També en aquest cas, detectem que és la mateixa solució que proposa el traductor de Google

Són, com hem dit, uns quants exemples representatius. N'hi ha molts més. Alguns errors de terminologia impliquen també problemes de sentit. Els comentarem en el tercer apartat d'aquest informe.

Una comparació amb l'aplicació de traducció automàtica de Google mostra un percentatge de coincidència del 98,8 % (48,7 % del text idèntic, 51,1 % amb canvis menors; el percentatge de coincidència entre dues traduccions del mateix text no sol ultrapassar el 40 %), cosa que ens fa pensar que el text podria haver passat per un programa de traducció automàtica i haver estat revisat de manera molt deficient. No tenim cap inconvenient que la prova de l'agència candidata s'hagi fet amb un programa de traducció automàtica: la traducció automàtica ha millorat molt en els últims anys, incrementa la productivitat i pot arribar a produir traduccions perfectament acceptables. Sovint, però, cal que les revisi un humà competent. En el seu estat actual, el text és inacceptable des d'un punt de vista professional.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda
0/10

El text presenta problemes de redacció a tots els nivells: de redacció, d'ús, de naturalitat expressiva, gramaticals, ortogràfics, ortotipogràfics. Sense ànim exhaustiu, en comentarem uns quants de clamorosos:

- Repeticions fàcilment evitables: «reconeguda legalment, coneguda», «incloïa pràcticament la pràctica religiosa».
- Errors de normativa: «un cristià que demanda a un jueu», on la preposició davant de complement directe és errònia (*GIEC*, 19.3.2); «sortir de la presó divendres a la tarda [...]»

i tornar a la presó dilluns», on els dies de la setmana, que aquí tenen sentit distributiu, haurien d'anar precedits de l'article (*GIEC*, 16.3.1.3a).

- Desconeixement de l'ortografia: ús erroni de les majúscules; ús erroni de les cometes quan indiquen el significat d'una expressió anterior; estrangerismes escrits amb lletra rodona.
- Confusions de gènere gramatical: «Els *aljamas* castellans», on les formes de l'article i l'adjectiu haurien de ser femenines.

Ens abstenim d'entrar en qüestions més subtils per no allargar innecessàriament l'informe. Com comentàvem en l'apartat anterior, les coincidències amb la versió de Google ens fan pensar que el text podria haver passat per un programa de traducció automàtica i haver estat revisat de manera molt deficient. La incúria arriba al punt que el títol apareix redactat així: «*AuAutogL*' autogovern jueu als regnes ibèrics» (la cursiva és nostra).

► Adequació de termes específics

0/5

El text evidencia que no s'ha portat a terme cap mena de tasca documental ni terminològica. L'ús de les formes «Sepharad» o «Halakhah», amb ortografia anglesa (una altra coincidència amb la traducció de Google), en són dos exemples. *Sabbath* s'ha traduït sistemàticament per «dissabte».

2) PROVA CATALÀ-ANGLÈS

0/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «El cinema amateur a Catalunya».

► Adequació al missatge de l'autor

0/10

L'empresa candidata ha lliurat un document que no era el de la traducció.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda

0/10

Vegeu el primer apartat.

► Adequació de termes específics

0/5

Vegeu el primer apartat.

METZGER TRANSLATIONS
42/50 punts

1) PROVA ANGLÈS-CATALÀ
22/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «Jewish Self-Government in the Iberian Kingdoms».

► **Adequació al missatge de l'autor**
10/10

La traducció copsa i trasllada perfectament el sentit de l'original, fins i tot allà on el text anglès presenta ambigüitats, que s'han aclarit de manera raonada i satisfactòria en la versió catalana. Podríem qüestionar únicament un detall menor:

- *which was not operative in exilic conditions* s'ha traduït com «que no es donà en la resta de territoris»; malgrat que no es tracta pròpiament d'un error de sentit, s'ha perdut una petita part de la informació que l'original explicitava.

► **Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda**
7/10

La redacció és clara i natural, manté un registre elevat i alhora accessible, i és sensible als canvis de to de l'original, per exemple en les cites entre cometes, que estan escrites amb un estil deliberadament arcaïtzant. El text no dubta en separar-se de l'original sense trair-lo allà on l'expressió ha de sortir-ne beneficiada. El resultat final, però, es veu lleugerament enterbolit per uns lleus errors de normativa i alguna rellescada estilística. Pel que fa a la normativa:

- L'ús de les cometes altes en comptes de les llatines per marcar les citacions (*Manual*, VII, 10).
- «a resultes de»: l'expressió correcta és *de resultes de* (*DIEC* i *Ésadir*).
- «parts de la península»: aquí el substantiu *península* es un nom comú genèric que equival a la denominació *península Ibèrica* i, per tant, s'ha d'escriure amb majúscula (*Regles d'ús*, 18.7 i *Manual*, VIII, 3.3.9.7c).

Quant a l'estil:

- «reconeguda legalment, coneguda», on la repetició podia haver-se evitat fàcilment.
- «salvades d'acord amb llur llei, però executades d'acord amb la nostra llei (com els delators, que haurien estat absolts segons la seva llei, però executats segons la llei jueva)», on era possible elidir la primera repetició i fer el text menys carregós.

Pel que fa a la presentació del text, ens ha cridat l'atenció l'espai en blanc al final de l'última línia de la primera pàgina i el fet que les pàgines 3 i 4 només incloguin una i tres línies, respectivament. Entenem que s'ha produït algun error en generar l'arxiu PDF. Seria desitjable garantir que el text no conté aquesta mena imperfeccions abans de donar-lo per bo.

► **Adequació de termes específics**
5/5

El text empra de manera correcta tota la terminologia específica.

2) PROVA CATALÀ-ANGLÈS

20/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «El cinema amateur a Catalunya».

► Adequació al missatge de l'autor

8/10

La traducció trasllada correctament el sentit de l'original, malgrat que és possible trobar-hi alguna reliscada aïllada:

- *els usuaris del projector disposaven ja d'un catàleg de més de cent títols* s'ha traslladat com «users had a catalogue of more than a hundred films», però l'original no diu que els usuaris *posseïen efectivament* un catàleg d'un centenar de títols (com diu la traducció), sinó que podien triar entre més de cent títols a l'hora de comprar una pel·lícula.
- «along its entire length» no és exactament *en sentit longitudinal*: l'original indica direcció, no el fet que s'utilitzi la totalitat de la superfície de la pel·lícula. És una desviació menor, però era innecessari introduir el canvi de matís.
- «and that of the camera and projector, only 15% of the price of equivalents in other formats» tracta d'explicitar una informació que a l'original senzillament se sobreentén: *i el [preu] de la càmera i el projector, de només un 15 %*. A l'original, però, aquest preu de la càmera no és del 15 % d'altres formats (com diu l'original), sinó concretament del preu de les càmeres de 16 mm, com es dedueix de la clàusula immediatament anterior.

Són errors puntuals que saben greu, sobre tot perquè els dos últims eren fàcilment evitables.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda

8/10

La redacció és respectuosa amb la norma. Només podem apuntar un parell d'inexactituds:

- «directed at the amateur sector, treating them as enthusiasts», on el pronom *them*, plural, té un referent singular («the amateur sector»).
- «on the Christmas market 1922» hauria de ser *at Christmas 1922* (la preposició *on* indicaria concretament el dia de Nadal, no la festivitat que ocupa també els dies del voltants del 25 de desembre, que és el que vol dir l'original).

Quant a l'estil i el registre, la traducció és correcta, malgrat que no es llegeix amb especial fluïdesa i tendeix a reproduir els garbuixos sintàctics de l'original. Tanmateix, no podem considerar-ho un defecte, ja que es un to que en bona mesura venia donat per l'original.

La revisió del text ha passat per alt una petita reliscada formal: a «the term *substandard cinema* is often», el verb *is*, òbviament, hauria d'estar escrit amb lletra rodona.

► Adequació de termes específics

4/5

La terminologia és, en general, correcta. La restitució de l'accent a «Ciné-Kodak» (absent en el text original), evidència una bona tasca de documentació. Precisament per aquest motiu ens ha sorprès la traducció de *bobines* per *winders* (un *winder* seria més aviat una *bobinadora*, és a dir, el mecanisme que fa girar les bobines), en comptes de *reels* o *coils*.

STUDIO MORETTO
29/50 punts

1) PROVA ANGLÈS-CATALÀ
6/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «Jewish Self-Government in the Iberian Kingdoms».

► Adequació al missatge de l'autor
4/10

Es fa difícil reconèixer el text original en la traducció: els errors són freqüents i, massa sovint, d'una gran magnitud. A continuació en comentem alguns:

- *an autonomy that was unsurpassed in any other country in the Middle Ages* s'ha traduït com «gaudia d'una autonomia incomparable a cap altre poble de l'edat mitjana», on opcions com ara *territori* i similars haurien estat preferibles a una paraula tant polisèmica i fàcil de mal interpretar com *poble*.
- *welfare organizations* s'ha traslladat com «organitzacions socials», que és molt menys clar que termes com *organitzacions benèfiques* o *d'assistència social*.
- Parlar de la «Corona de Castella i Aragó» com una entitat (per *the Crowns of Castile and Aragon*, dues entitats) en un text que parla del segle XIII és un disbarat evident.

Com explicarem en l'apartat següent, la redacció és sovint molt millorable, amb formulacions confuses en què la sintaxi enterboleix el text fins que n'afecta fins i tot el sentit. El sentit, de fet, desapareix totalment en aquelles ocasions que la confusió genera anacoluts. Els comentarem en l'apartat següent. En l'últim apartat de l'informe també veurem alguns casos en què les tries terminològiques alteren el sentit del text.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda
0/10

La redacció és molt deficient en tots els plans relacionats amb la norma i l'ús: el gramatical, l'ortogràfic, l'ortotipogràfic, l'estil. Sense ànim exhaustiu, comentarem uns quants exemples de cada tipus.

Quant a la norma gramatical:

- Ús sistemàtic, i erroni, del complement directe de persona amb la preposició *a*: «autoritzava als líders», «el jueu que demanda a un cristià», «un cristià que demanda a un jueu» (GIEC, 19.3.2). Val la pena remarcar que aquestes solucions són idèntiques a les que proposa el traductor de Google.
- «permet als presos jueus sortir de la presó divendres a la tarda abans de l'inici del dissabte i tornar a la presó dilluns», on els dies de la setmana, que aquí tenen sentit distributiu, haurien d'anar precedits de l'article (GIEC, 16.3.1.3a).
- Confusions de gènere gramatical: «Els *aljamas* castellans», on les formes de l'article i l'adjectiu haurien de ser femenines. Remarquem que aquesta solució és també la que proposa el traductor de Google.
- Topònims mal escrits: «Calataiut», en comptes de *Calataiud* ([Enciclopèdia catalana](#)).

Quant a l'ortografia normativa:

- «L'Islam» s'hauria d'escriure amb inicial minúscula (*Regles d'ús*, 13.7 i *Manual*, VIII, 3.3.6.4).
- «alguns punts de la península»: aquí el substantiu *península* es un nom comú genèric que equival a la denominació *península Ibèrica* i, per tant, s'ha d'escriure amb majúscula inicial (*Regles d'ús*, 18.7 i *Manual*, VIII, 3.3.9.7c).

Quant a l'ortotipografia:

- Ús erroni de les cometes a «*malshin* («delator»)» i «*legem Moysi* («la Torà de Moisès»)»: quan les emprem per indicar el significat d'una expressió, cal que siguin cometes simples (*Ortotipografia*, 5.31).
- Ús erroni de la lletra rodona per escriure paraules estrangeres no adaptades, com «*malshin*» i «*legem Moysi*», que s'haurien d'escriure amb cursiva (*Manual*, IV, 3.2.1e).

Evidentment, no es pot esperar que el text fili prim en detalls de tipus ortotipogràfic quan la redacció en si presenta problemes molt més notables: errors de picatge («jutjar-se-se»), construccions redundants o poc genuïnes («la totalitat del ple exercici», «el corresponent ple consentiment», «la jurisdicció penal, que mai es duia a terme a l'exili», «eren sensibles a la necessitat d'un sentiment de seguretat i protecció»), repeticions («que podrien salvar-se segons la seva llei, i que haurien de ser executades segons la llei jueva (com els delators, que segons la llei dels gentils serien absolts, però executats segons la llei jueva)», «permet als jueus jutjar-se-se entre ells segons la seva llei, permet»).

Els descuits a l'hora de redactar ultrapassen tots els límits amb els anacoluts que esmentàvem en l'apartat anterior: «em van dir que això una ordre reial» (hi manca el verb), «l'existència jueva en aquesta terra hauria estat perillat» (on aparentment s'ha afegit una correcció sense esborrar allò corregit).

Val la penar remarcar també la deficient presentació del text: hi ha molts espais dobles, l'últim paràgraf no té sagnia de primera línia i no està justificat. Evidentment, el text no ha passat per cap protocol de revisió.

Una comparació amb l'aplicació de traducció automàtica de Google mostra un percentatge de coincidència del 95,6 % (22,1 % del text idèntic, 36 % amb canvis menors, 37,5 % amb paràfrasi; el percentatge de coincidència entre dues traduccions del mateix text no sol ultrapassar el 40 %), cosa que ens fa pensar que el text podria haver passat per un programa de traducció automàtica i haver estat revisat de manera molt deficient. No tenim cap inconvenient que la prova de l'agència candidata s'hagi fet amb un programa de traducció automàtica: la traducció automàtica ha millorat molt en els últims anys, incrementa la productivitat i pot arribar a produir traduccions perfectament acceptables. Sovint, però, cal que les revisi un humà competent. Evidentment, aquest no ha estat el cas aquí i, en el seu estat actual, el text és inacceptable.

► Adequació de termes específics

2/5

La terminologia està mal adaptada al català: la forma catalana de *Halakhah* és *halacà* (*DIEC*) i, per coherència, l'adjectiu que en deriva no seria *halàkhiques*, sinó *halàquiques*. *Sabbath* s'ha traduït sistemàticament per «divendres», cosa que dona peu a un passatge manifestament absurd com ara: «sortir de la presó divendres a la tarda abans de l'inici del dissabte».

D'altra banda, «*malsin*» hauria de ser *malsín*: certament, es tracta d'un terme del castellà, però en català l'estrangerisme hauria de conservar l'accent (*DRAE*). És força habitual que en anglès desapareguin accents i altres diacrítics (tot i que no deixa de ser un error), però no en català.

Atesa la importància que té la terminologia del món jueu en el text, aquesta mena d'errors són greus.

2) PROVA CATALÀ-ANGLÈS

23/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «El cinema amateur a Catalunya».

► Adequació al missatge de l'autor

10/10

La traducció cospa el sentit del text original sense cap mena de problema i el trasllada de manera natural, acurada i sense errors, ni tan sols de detall. No hem trobat cap fragment on el sentit quedí malmès o enterbolit.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda

8/10

La redacció és perfectament genuïna, es llegeix de manera còmoda i ha sabut distanciar-se de manera adequada de l'original allà on era necessari per trobar la naturalitat expressiva en anglès. El registre és l'adequat i no hi hem trobat problemes de normativa, a banda de tres petits detalls de caire més aviat ortogràfic i ortotipogràfic:

- La majúscula de «Substandard», al primer paràgraf, és innecessària.
- Formació del genitiu amb formes plurals: «the Lumière's» hauria de ser *the Lumières'* (*Guide*, p. 419).
- «Photo-Revue», on el títol de la publicació s'hauria d'escriure amb cursiva (*Butcher's*, 6.7).

Són tres detalls en una traducció que deixa molt bona impressió i la idea d'una feina feta a consciència.

► Adequació de termes específics

5/5

Tota la terminologia està emprada de manera adient i sense errors. Algunes tries denoten una bona tasca de documentació.

TRADUCCIONES Y TRATAMIENTO DE LA DOCUMENTACIÓN
46/50 punts

1) PROVA ANGLÈS-CATALÀ

24/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «Jewish Self-Government in the Iberian Kingdoms».

► Adequació al missatge de l'autor

9/10

La traducció respecta en tot moment el sentit de l'original. Podríem qüestionar alguna decisió aïllada («incompliment de l'halacà» sembla massa rotund com a traducció de *deviation from the Halakhic norms*), però en cap cas es pot dir que el missatge hagi quedat alterat. Amb bon criteri, la traducció fa aclariments que no eren necessaris, però que palesen un interès perquè el lector compregui correctament el text (així, *R. Asher ben Yehiel* es converteix en «rabí Asher ben Yehiel»).

Únicament es perd certa informació quan es tradueix *the field of criminal jurisdiction, which was not operative in exilic conditions* per «Pel que fa a la jurisdicció penal, a les corones de Castella i Aragó imperava una situació extraordinària que no es produïa a l'exili», on no resulta evident què és allò que no es produïa a l'exili, cosa que en el text original queda perfectament clara.

► Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda

10/10

La redacció és correcta des del punt de vista normatiu i adequada pel que fa a l'estil i el registre. La traducció es llegeix amb una gran naturalitat i ha sabut prendre's les necessàries llibertats sintàctiques allà on una literalitat excessiva hauria estat un llast.

L'únic detall que podríem discutir és l'ús de les cometes altes en comptes de les llatines a l'hora d'acotar les citacions (*Manual*, VII, 10). Pel que fa a la resta, el text és impecable.

► Adequació de termes específics

5/5

La terminologia específica s'emptra de manera correcta en tots el casos.

2) PROVA CATALÀ-ANGLÈS

22/25 PUNTS

Informe sobre la traducció del text «El cinema amateur a Catalunya».

► Adequació al missatge de l'autor

9/10

En general, la traducció és fidel al text original i en trasllada el missatge amb cura i naturalitat. Únicament hi hem detectat un error degut a una mala interpretació de l'original:

- *els usuaris del projector disposaven ja d'un catàleg de més de cent títols* s'ha traslladat com «users of the projector had a catalogue of over 100 titles», però l'original no diu que els usuaris *posseïen efectivament* un catàleg d'un centenar de títols (com diu la traducció), sinó que podien triar entre més de cent títols a l'hora de comprar una pel·lícula.

Es tracta d'un error menor que no malmena una traducció que és de bona factura.

► **Conformitat amb el sistema, la norma i l'ús de la llengua traduïda**

8/10

La traducció es llegeix de manera còmoda i agradable, i assoleix un bon equilibri entre el respecte al text original i la naturalitat expressiva en la llengua d'arribada. El registre és adequat. Tanmateix hi hem trobat alguns errors, fins a cert punt inversemblants en un text que certament es veu ben treballat. El primer és de normativa, el segon de lèxic i el tercer d'ortotipografia:

- «the Kodak company, who, as a result of their interest in non-professional film», on *the Kodak company* no pot ser el referent del pronom relatiu *who*, que exigeix que el referent sigui una persona (*Grammar*, 3.26 i *Practical*, 233.1).
- A l'informe sobre la traducció, l'empresa candidata observa que escriu «Cinématographe» (amb accent, *e* final i majúscula inicial) perquè en anglès l'aparell dels Lumière es coneix amb la paraula francesa. El cert és que els principals diccionaris (*OED3* i *Collins*) recullen la forma adaptada *cinematograph* i, en tot cas, consignen la variant *kinematograph*, però no *Cinématographe*.
- La traducció empra el símbol *mm* (mil·límetres) sense espai entre la xifra i el símbol. A l'informe sobre la traducció, l'empresa candidata observa que «a diferents pàgines de referència del sector» (no indica quines) es poden trobar el dos usos. En aquest cas, però, una bona font de consulta per esclarir el dubte hauria estat un llibre d'estil. *Butcher's* (6.1.2) explicita que entre xifra i *mm* ha d'haver-hi espai.

► **Adequació de termes específics**

5/5

Constatem que tota la terminologia s'ha emprat de manera adient i sense errors.

Doc. original signat per:
DAVID PARADELA LÓPEZ
03/10/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 03/10/2025

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0SPNJWCGRMWQY076L1VALYU39B2BAIU

Data creació còpia:
03/10/2022 12:44:56

Pàgina 16 de 17

CLAU DE LES OBRES DE CONSULTA CITADES EN ELS INFORMES

<i>Butcher's</i>	J. Butcher et al., <i>Butcher's Copy-editing. The Cambridge Handbook for Editors, Copy-editors and Proofreaders</i> , 4a ed., Cambridge, CUP, 2006.
<i>GIEC</i>	Institut d'Estudis Catalans, <i>Gramàtica de la llengua catalana</i> , Barcelona, IEC, 2016.
<i>Grammar Guide</i>	S. Greenbaum, <i>The Oxford English Grammar</i> , Oxford, OUP, 1996. T. S. Kane, <i>The Oxford Essential Guide to Writing</i> , Nova York, Berkley, 2000.
<i>Ortotipografia</i>	Josep M. Pujol i Joan Solà, <i>Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic</i> , Barcelona, Columna, 1995.
<i>Manual</i>	J. M. Mestres et al., <i>Manual d'estil</i> , 5a ed., Barcelona, IEC, 2019 [disponible en línia].
<i>OED3</i>	<i>Oxford English Dictionary</i> , 3a ed., Oxford, OUP, 2003.
<i>Practical</i>	M. Swan, <i>Practical English Usage</i> , 3a ed., Oxford, OUP, 2005.
<i>Proposta</i>	Institut d'Estudis Catalans, <i>Proposta de transcripció de l'hebreu en textos escrits en català</i> , 14-6-2002 [disponible en línia].
<i>Regles d'ús</i>	Institut d'Estudis Catalans, <i>Regles d'ús de les majúscules i les minúscules</i> , v. 1 bis, 9.9.2014 [disponible en línia].

Signat:

Doc.original signat per:
DAVID PARADELA LÓPEZ
03/10/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 03/10/2025

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0SPNJWCGRMCWQY076L1VALYU39B2BAIU

Data creació còpia:
03/10/2022 12:44:56

Pàgina 17 de 17